

Samlingsbeskrivelse: Mangfold, 5.trinn

TEMA		FORMÅL
Innhold	Samlingen handler om mangfold, og at det er fint at vi ikke er like. At vi kan være like og ulike på samme tid, at vi har aksept for ulikhet og akseptere hverandre slik vi er. Det er viktig at vi bruker «vi» og «oss», at vi snakker om «de av oss» og ikke om «de andre». I dag skal vi snakke spesielt om det å kjenne seg utenfor. Det er ikke bare skummelt og vondt, det kan også være farlig. Derfor er noe av det viktigste vi gjør, å jobbe for at alle er inkludert i klassen og flokken vår.	Gi felles kunnskap om temaet Øve på samtale om temaet Reflektere rundt temaet i fellesskap
Kompetanse til ansatte	Livet & Sånn skriver om mangfold i sin lærerveiledning, les her: Mangfald for voksne https://www.livetogsann.no/1-7-trinn/tema-for-kvar-manad/februar-mangfald/mangfald-6-trinn/ Det står i LK 20 og overordnet del at Identitet og kulturelt mangfold er en del av opplæringens verdigrunnlag: https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/opplaringens-verdigrunnlag/1.2-identitet-og-kulturelt-mangfold Serie med flere episoder: https://tv.nrk.no/serie/hoere-hjemme Språklig og kulturelt mangfold – en ressurs i opplæringen: https://nafo.oslomet.no/wp-content/uploads/2015/03/Spr%C3%A5klig-og-kulturelt-mangfold-%E2%80%93-en-ressurs-i-oppl%C3%A6ring.-Gl%C3%B8mmen.pdf Utdanningsnytt: Er det rom for mangfold og ulikhet i den norske skolen? https://www.utdanningsnytt.no/fagartikkel-inkludering-mangfold/er-det-rom-for-mangfold-og-ulikhet-i-den-norske-skolen/303166	Øke kunnskap og trygghet i å undervise om temaet

	Språklig og kulturelt mangfold i skolen (OsloMet og NAFO): https://nafo.oslomet.no/ressurser/mangfald-og-inkludering/mangfald-i-skolen/ NDLA, Kulturelt mangfold: https://ndla.no/nb/r/tverrfaglige-temaer/kulturelt-mangfold/35ac9dbfaa Dembra, ferdig undervisningsopplegg: https://gammel.dembra.no/no/utema/identitet-og-tilhorighet/?fane=om-temaet&trekk=2 Fagsnakk, Språklig mangfold: https://www.fagsnakk.no/norsk/et-undervisningsopplegg-om-spraklig-mangfold/ Link til livet: https://www.linktillivet.no/filer/Aa_heie_paa_mangfold_LINK.pdf Å vokse opp med flere kulturer: https://vfb.no/rad-og-tips/arkiv/vokse-opp-med-flere-kulturer/	
Kunnskapsmål fra LK20	Folkehelse og livsmestring Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. Livsmestring dreier seg om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv. Temaet skal bidra til at elevene lærer å håndtere medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte. Aktuelle områder innenfor temaet er fysisk og psykisk helse, levevaner, seksualitet og kjønn, rusmidler, mediebruk, og forbruk og personlig økonomi. Verdivalg og betydningen av mening i livet, mellommenneskelige relasjoner, å kunne sette grenser og respektere andres, og å kunne håndtere tanker, følelser og relasjoner hører også hjemme under dette temaet.	Ivareta de overordnede målene i læreplanen knyttet til folkehelse og livsmestring

	Kompetansemål: Norsk: • Lytte til og videreutvikle innspill fra andre og begrunne egne standpunkter i samtaler • Reflektere etisk over hvordan eleven fremstiller seg selv og andre (...) • Beskrive, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige (...) sjangre og for ulike formål Samfunnsfag: • Utforske ulike sider ved mangfold i Norge og reflektere over menneskets behov for å være seg selv og for å høre til i fellesskapet KRLE: • Utforske og beskrive egne og andres perspektiver i etiske dilemmaer knyttet til hverdags- og samfunnsutfordringer	Ivareta kompetansemålene i LK20 knyttet til temaet
Husk	• Kosedyr/ball til å sende ut i ringen under avslutningen. • Del inn elevene i par til CL-øvelsen i forkant • Skriv ut og laminer kortene til leken – <i>ligger som vedlegg</i>	
Tips	• Felles gjennomgang av opplegget sammen med alle voksne – se egen beskrivelse. Ansvar: Avdelingsleder/rektor • Når du øver med kollegaer i forkant, tenk på hva som evt. kan bli en utfordring i din gruppe • Vurder om det må gjøres individuelle tilpasninger ut fra gruppens eller enkeltelevers behov. • Noen elever trenger spesiell forutsigbarhet. Dere kan se på samlingsbeskrivelsen og lekene i forkant, i et samarbeid med hjemmet. Tilrettelegge etter behov. • Om en aktivitet ikke fungerer så godt, avbryt i tide. Si «Dette greide vi ikke i dag, vi prøver igjen i morgen» • Prioriter lekene om du ser at dere går tom for tid eller at elevene ikke engasjerer seg helt i samtalen	De voksne må legge til rette slik at alle elever får mulighet til å delta Unngå at leker kan brukes til å mobbe

Organisering av timen		
Ringen	Sett på inngangsmusikk: For Indre Østfold kommune: Waterloo.mp4 For eksterne kommuner: ABBA - Waterloo (Official Lyric Video) (youtube.com) • Vi rydder klasserom • Vi samles i ringen	Gjenkjennelse Alle kan se alle og føle fellesskap i gruppa
Pusteøvelse og bevegelse	Øvelsen heter «Sprayboksen» Pusteøvelse - Sprayboksen Når du skal gjennomføre pusteøvelsen med elevene, velger du selv om du vil vise filmen eller om du modellerer selv. Dersom du ønsker å benytte en annen øvelse, finner du flere eksempler på https://www.io.kommune.no/tjenester/skole-og-utdanning/robuste-barn/pust-og-bevegelse/	Bevisst på pust, kropp, nærvær, fellesskap og bevegelse
Film og samtale	Introduser tema: I dag skal vi snakke om det å kjenne seg utenfor. Det er ikke bare skummelt og vondt, men kan også være farlig. Derfor er noe av det viktigste vi gjør, å jobbe for at alle er inkludert i klassen og flokken vår. Se film: Føler du deg utenfor? (youtube.com) Varighet: 1.45 min	Gi felles kunnskap om temaet Øve på å snakke om temaet Felles refleksjon Øve på å lytte til andre, dele egne tanker og vente på tur i samtalen Alle blir sett

CL: Par på tid – i ringen

- 1) Lærer deler elevene inn i par. Inndelingen må være forberedt på forhånd for å ta hensyn til elevenes ulike behov og forutsetninger.
- 2) Paret finner nye plasser og sitter ved siden av hverandre i ringen.
- 3) Læreren gir elevene et spørsmål eller en ting å tenke på.
- 4) En av elevene får begynne å snakke på tid (30-60 sekunder). Lærer tar tiden.
- 5) Elevene bytter rolle.
- 6) Neste rolle formidler sine ideer om innholdet, på tid (30-60 sekunder).
- 7) I ringen: Elevene legger sammen frem hva de har snakket om, to og to
- 8) Lærer takker for alle innspill, gjengir og utvider på en positiv måte.

Før dere starter opp aktiviteten er det viktig at læreren presiserer at det er normalt for alle å kjenne på utenforskap i perioder. Og da kan det være fint å snakke med noen om det.

Det er når dette varer over tid, og man går alene med det, at det kan bli problematisk.

Spørsmål til CL- aktiviteten:

- Hva kan du gjøre for å inkludere andre?
- Hva kan du gjøre selv om du føler deg utenfor?
- Hvordan kan vi jobbe for at alle er inkludert i klassen og flokken vår?

Øvelse i klassen	Klassens «Alt vi deler» Læreren kommer med ulike utsagn. Elevene som kjenner seg igjen, kommer inn i midten av ringen. Når elevene har stilt seg i midten av ringen, samtaler dere rundt hvorfor elevene valgte å reise seg, <i>Forslag til utsagn:</i> • liker sport – <i>refleksjon: Hvilken sport liker du? Deltar du på sportsaktiviteter? Er det andre sportsgrener som ikke er nevnt, f.eks: ridning, sjakk, skøyter, dans etc.</i> • liker kjæledyr – <i>refleksjon: Hvilke dyr liker du? Har du et kjæledyr?</i> • liker å være ute – <i>refleksjon: Hva liker du å gjøre ute? Hvem liker du å være ute sammen med?</i> Refleksjon til slutt: Hva har vi lært om hverandre som vi ikke visste fra før?	Øve prososiale ferdigheter Erfare fellesskap og dele gode opplevelser Relasjonsbygging og vennskapsopplevelser
Lek	Finn din make: <i>Formål:</i> Kreativitet, ut av komfortsonen, by på seg selv, latter <i>Utstyr:</i> Kort med dyrenavn påskrevet, to av hver – <i>eget vedlegg</i> <i>Beskrivelse:</i> Bland kortene og del dem ut til elevene. Elevene skal i skjul lese hvert sitt kort og ikke si til noen hvilket dyr de fikk. Kortene samles inn igjen. Forklar elevene at på signal skal elevene ved hjelp av lyd, bevegelser og fysiske kjennetegn, vise hva slags dyr de er. De kan ule, vrinske, brøle, plystre, bruke armene som snabel, lage vinger og nebb, krabbe, hoppe eller vise en positur. Her er det fritt frem å være kreativ. Det eneste som ikke er lov er å si hvilket dyr man er ved hjelp av ord. Elevene skal så finne sin make i flokken av alle dyrene. La jakten begynne! Når alle har funnet sin make, kan kortene deles ut på nytt, for deretter å starte en ny jakt. Man kan også be hvert dyrepar presentere seg for de andre elevene og be dem vise hvordan de fant hverandre.	Øve prososiale ferdigheter Erfare fellesskap og dele gode opplevelser Relasjonsbygging og vennskapsopplevelser

Oppsummering sammen	Vi setter oss i ringen og oppsummerer sammen. <i>Prosess:</i> Sende en ball e.l. rundt i ringen. Alle får ordet etter tur. Elevene sier en ting hver. Det er helt fint å si det samme som de andre, eller noe annet. Vi tar et spørsmål av gangen. Vi bytter spørsmål underveis, f. eks når 5-6 elever har svart. • Hva likte du i dag? • Hva lærte du? • Hvorfor er dette viktig? • Hva kan vi øve på?	Repetisjon Bevisstgjøring Avslutning og lukking av økta Vi lærer å lytte til hverandre og vente på tur. Alle blir sett.
---------------------	--	--

